Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St, Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
УНСоюз (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 105. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 7-го ЧЕРВНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 7, 1983 No. 105. VOL. XC.

Дітройт вшанує пам'ять жертв голоду

Дітройт, Миш. (В. П.). — У вересні 1982 року створено тут Громадський комітет, завданням якого є суспільно-політичними акціями гідно та достойно вшанувати 7 мільйонів українського населення, вимореного голодом Москвою у 1932-33 роках, а зокрема промовити до вільного світу про жахливу загрозу для нього з боку московського комунізму.

Комітет створено на широкій громадській базі, в склад якого увійшли представники 53-ох установ. Він складається з шістьох комісій і Президії, яку очолила відома суспільно-політична діячка д-р Маруся Бек, а екзильним заступником є ред. Михайло Смик.

Завдяки гармонійній співпраці комітету з громадянством досі відбулася ціла низка вступних імпрез та акцій. Передусім зібрано чимало документального матеріялу про цей найбільший ґеноцид українського народу в XX сторіччі. З цього опрацьовано 16-сторінкову брошуру в англійській мові. Окремо видано 8-сторінкову збірку світлин; виготовлено й розміщено в церквах та громадських інституціях пропам'ятні вінки; видано металеві жетони. Все те опрацьовано фахово й гідно, воно промовляє як до українського, так і до англомовного населення про нелюдський злочин Москви в 1932-33 роках.

Досі відбулося три доповіді. Дві з них були призначені для широкого громадянства, на яких молодий поет Марко Царинник на основі джерельних матеріялів насвітлив політичний аспект голоду, як засобу Москви зламати політичні дії українського народу за належні йому права. Третя відбулася у Вейнському університеті для академічних кіл. У ній проф. д-р Роман Шпорлюк темою „Сучасна Україна в історичній перспективі" насвітлив вікову боротьбу українського народу з тим самим ворогом, що прибирає різні обличчя.

Одначе одною з найбільших акцій має бути Всегромадська маніфестація в центрі міста Дітройту, в неділю, 12-го червня ц.р. Збірка учасників назначена на год. 1-шу по полудні на вул. Беґлі при Ґренд Сиркус Парк. Звідти зорганізований похід перейде на площу Кеннеді, де відбудеться екуменічна Панахида, яку відслужать священики всіх українських церков Метрополії при співучасті духовенства різних віровизнань. Під час Панахиди співатиме злучений хор Дітройту.

Безпосередньо по панахиді відбудеться протестаційна маніфестація до Ветеранс Меморіял будівлі. У маніфестації візьмуть зорганізовану участь українські товариства й організації з прапорами, транспарантами, а молодечі й інші в організаційних уніформах. Маршал походу суддя Михайло Мозола, що 1933 року був секретарем тодішнього комітету, який влаштував протестаційні акції, включно з походом, проти звірств Москви. Почесним маршалом буде суддя Вер-

(Закінчення на стор. 4)

ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР ЗАКЛИКАЄ ДО ЗГОДИ

Філядельфія, Па. — З приводу 57-ої річниці смерти Голови Директорії УНР і Головного Отамана Симона Петлюри Державний Центр УНРади видав заклик до українського громадянства у вільному світі, щоб „усвідомили собі дороговказні думки Головного Отамана Симона Петлюри". В заклику підкреслюється їхню непромінальну актуальність для української діяспори.

Заклик нав'язує до поважних розходжень серед української громади на терені ЗСА і підкреслює, що ДЦ УНР не втручається в політичні чи громадські розходження і не провадить з ніким полеміки. Ці справи не входять в обсяг діяльности ДЦ УНР — говориться у заклику — бо його завдання є репрезентація визвольної боротьби українського народу, за відновлення його самостійної, соборної і демократичної держави. Проте, виходячи з міркувань загальнонаціонального добра, Державний Центр знову закликає українських громадян до згоди і єдности. Закликає до полагодження конфліктів і розходжень шляхом взаємних компромісів.

„Якщо немає в нас в тій чи іншій ділянці нашого життя тієї бажаної всенаціональної консолідації то принаймні в справах загальнонаціональних, а особливо в наших виступах перед чужинцями та в справах громадсько-суспільної репрезентації, як, наприклад, вшанування пам'яти жертв Голодомору в 1983 році або єдиної громадської централі в Сполучених Штатах Америки, українське громадянство через своїх речників повинно шукати і знаходити порозуміння і однозгідність. Якщо не консолідація, то принаймні координація і відкинення безоглядної полеміки і взаємної ворожнечі" — пишеться у зверненні ДЦ УНР, яке підписали Микола Лівицький, президент УНР в екзилі, Микола Степаненко, віцепрезидент, Ярослав Рудницький, голова Уряду УНР в екзилі, і Володимир Біляїв, голова УНРади.

ПРОХОДЯТЬ НАРАДИ В ПИТАННЯХ БЛИЗЬКОГО СХОДУ

Вашінґтон. — Адміністрація Роналда Реґена відкликала Филипа Габіба, спеціяльного посланця на Близький Схід, а також декількох послів для консультацій і перегляду далекосяжної на високому рівні політики. Ці консультації відбудуться цього тижня з метою вияснити, що повинні зробити ЗСА, щоб вийти зі сліпого кута, в який зайшла справа виводу чужинецьких військ з Ливану після відмови Сирії вивести свої війська.

Заступник державного секретаря у справах Близького Сходу Ніколас Веліотс повідомив про ці пляни обговорення близькосхідньої політики ще в четвер, 2-го червня, виступаючи в Палаті Репрезентантів перед підкомісією міжнародних справ у питаннях Близького Сходу.

Він також сказав, що Джордж Шулц матиме розмови з Президентом у рамках загального обговорення цього питання.

Інший спеціяльний посланець на Близький Схід, Морріс Дрейпер, уже є у Вашінґтоні.

Речник Веліотс сказав також комісії, що він був „занадто оптимістичним", коли він заявив Конгресові минулої зими, що Сирія і Палестинська Визвольна Організація виведуть свої війська, якщо це саме зробить Ізраїль. На протязі довгого часу Державний департамент переконував Ізраїль погодитися на умови виведення своїх військ як перший крок до повного виведення всіх чужих військ з Ливану. Весь цей час державний секретар Шулц, Веліотс та інші офіційні особи вважали, що Сирія виконає свою минулорічну обіцянку вивести свої війська також.

Веліотс далі сказав, що Сирія, роблячи свою обіцянку, не вірила, що Ізраїль коли-небудь погодиться вивести свої війська з Ливану. Він завважив, що постава Сирії почала мінятися, коли стало відомо під час місії Шулца, що Ізраїль погодиться на умови виведення своїх військ з Ливану.

Речник Державного департаменту потім додав, що основним завданням є підтримати Ливан не піддатися тискові Сирії і відмовитися від угоди і в цей же сам час переконувати інші арабські країни, щоб вони у свою чергу впливали на Сирію виконати свою попередню обіцянку.

СКРІПЛЮЮТЬ АПАРАТ ТЕРОРУ

Ню Йорк, Н. Й. (ПС ЗП УГВР). — Згідно з вістками з України, в поодиноких областях УССР, а головно в західніх і центральних, в останніх місяцях переводять збільшення і посилення міліції та оперативних відділів міністерства внутрішніх справ. По селах, де було по одному або двох міліціонерів, їх число подвоїли. Також збільшено, хоч не подвоєно, апарат міліції в районних і обласних містах. Водночас піднесено платні міліціонерів і деяких інших працівників Міністерства внутрішніх справ. Деяким категоріям міліціонерів подвоїли зарплати.

Назагал населення пов'язує це з новим режимом Андропова-Алієва-Федорчука, мовляв, КҐБісти дбають про своїх і закріплюються „во всю", розбудовуючи „правоохоронні органи". Подекуди пояснюють це теж „льокальними причинами", а саме зростом неполадків, злодійств, аварій і загадкових пожарів. В Іванофранківській і Тернопільській областях мали місце невияснені пожари стирт соломи і сіна минулого року і після того збільшено число міліціонерів, а також заставили самих колгоспників вартувати коло складів.

Творення аґропромислових комплексів і ціла так звана продовольча програма в ніякій мірі не поправила дотепер життьового стандарту колгоспників. Навпаки, в деяких областях становище навіть погіршало. Всюди відчувається брак масла і товщів. Дехто нарікає, що тому винна погана система постачання, розподілення і достави. Бувають величезні перебої на транспорті, головно залізничному, а також дуже поширені крадежі. Минулого року судили в Житомирі більшу групу залізнодорожних працівників, які займалися крадіжкою харчів і інших товарів.

Селян рятують присадибні ділянки. З проголошення продовольчої програми дехто сподівався збільшення присадибних ділянок, але це не оправдалося. Тепер режим щораз настирливіше перестерігає проти „зловживання і порушення земельного закону". Аґропромислові комплекси селяни трактують як ще одну бюрократичну метушню, від якої не буде жодного хісна колгоспникам.

Щораз важче населення починає відчувати тягар і жертви Афганістану. Загально є враження, що тепер більше повертається поранених, ніж вбитих вояків. Висилку до Афганістану вважають просто страхіттям.

Ходять чутки про безпощадність афганців і жахливі умови боротьби. Ніхто не вірить в те, що пише совєтська преса, що, мовляв, „наші лише школять афганців" Люди, зрештою, слухають західні радіопередачі і назагал не є зле поінформовані. А взагалі перед Афганістаном існує страх.

Про Андропова починають кружляти жарти, але, відповідно з його минулим, вони, звичайно, виповнені „шибенечним гумором". Один із них: „Нарікаєш, що зле... Чейже знаєш, що у нас є чудовий лік — Андропін — у пілюльках: возьми одну, а дві найбільше, і напевно відразу на все поможе".

Намагання Андропова „навести порядок і дисципліну", зліквідувати прогули тощо викликають щораз більше невдоволення теж в партійних і адміністративних колах.

„ПРАВДА" ПРОДОВЖУЄ АТАКУВАТИ Р. РЕҐЕНА

Москва. — Центральна совєтська газета „Правда", орган ЦК КПСС, знову виступила з неперебірчивою атакою на президента З'єднаних Стейтів Америки Роналда Реґена, порушуючи тим разом дві нібито основні справи: пляноване розміщення американських ракет середнього засягу з нуклеарними головками типу Першінґ-2 і крилатих ракет в европейських країнах НАТО та виступ Президента в Маямі, Фльорида, у якому він, на думку „Правди", знову „злісно критикував Совєтський Союз" й інші соціялістичні країни, зокрема Кубу і Нікараґуа.

У виданні газети з 22-го травня ц.р., поміщена довша інформація трьох різних кореспондентів совєтського пресового аґентства ТАСС з Гельсінок, Риму і Лісбони, під дуже промовистим заголовком: „Ні — новим американським ракетам!" В інформації зокрема наголошується поновну активізацію пацифістичних груп, які готуються повною силою виступити проти оборонного пляну Північно-Атлантійського Союзу і розміщення американських ракет згаданого типу.

В Гельсінках, — пише „Правда" — розпочалась масова підготова до походу миру під моттом: „Весна миру і надії". В Палермо, Італія, пацифісти, сильно підтримувані комуністичною партією тієї країни, монтують колони маршуючих, які пройдуть пішком дві тисячі кілометрів до Женеви, щоб там запротестували перед представниками ЗСА, які ведуть переговори з СССР про редукцію міжконтинентальної нуклеарної зброї, проти розміщення ракет і „зміни у настанові Уряду ЗСА щодо роззброєння". В Лісбоні, столиці Портуґалії, відбулась крайова зустріч „прихильників миру". Ціллю зустрічі була справа підготови всесвітньої асамблеї миру, що проходитиме під гаслом: „За мир і життя, проти нуклеарної війни".

Займаючи становище до виступу президента Р. Реґена у Маямі, „Правда" пише, що Президент ЗСА „обороняв політику грубого військового й економічного вмішування у справи Центральної і Латинської Америки, яку проводить його адміністрація".

На думку „Правди" Р. Реґен не випадково вибрав для свого виступу місто Маямі, яке „останнім часом перетворилось в осине гніздо кубинської контрреволюції, де під керівництвом американської Центральної Розвідчої Служби плянується змова проти соціялістичної Куби, Нікараґуа й інших прогресивних країн цього обширу".

Переповівши про „свободолюбність і демократичність острова Свободи", тобто Куби, і „терористичні кубинські організації в ЗСА", „Правда" закінчує свою пропаґандивну кампанію проти президента Р. Реґена ствердження, що Вашінґтон, мовляв, „не завагається здусити досягнення прогресивних сил зброєю", до чого він інтенсивно готується.

І знову ж таки, як і попередніх разів, про совєтські ракети типу СС-20 і про вмішування СССР у справи Центальної Америки в інформації не згадується ані одним словом.

Стараються врятувати африканську організацію

Аддіс Абаба, Етіопія. — Африканські лідери розпочали в неділю, 5-го червня переговори в останній спробі врятувати саму Організацію африканської єдности. Дев'ятнадцята конференція на найвищому рівні, яка відклдалася вже двічі, викликає великі сумніви щодо свого успішного завершення.

Деякі лідери африканських країн побоюються, що спроба примирення може бути останньою нагодою відверенути розкол в організації і підірвати ту ролю, яку вона відігравала на протязі двадцяти років як голос континенту.

Непорозуміння, які викликали похолодіння у відносинах членів організації та в її діяльності на протязі минулого року виникли в результаті різного підходу до питання партизанської групи Полісаріо, яка бореться проти аннексії Марокко Західньої Сагари. Цей партизанський рух за визволення Західньої Сагари був прийнятий до організації як 51-ий член у лютому минулого року, що викликало бойкот наступних конференцій з боку Марокко та його прихильників. Не приймаючи участі в конференціях, ті країни не давали змоги зібрати кворуму.

Одним із результатів нездатності організації зібратися було те, що не було затверджено нового бюджету, в результаті чого, заборгованість країн членів організації перевищує 30 мільйонів долярів.

Якщо конференція відбудеться, вона проходитиме в палаці в центрі Аддіс Аба би, в якому була заснована Організація африканської єдности 20 років тому, що означало утвердження нової Африки на руїнах розваленого колоніялізму. Тому теперішні переговори на найвищому рівні стануть символом того, що Африка здатна розв'язувати свої проблеми сама. Але якщо зусилля в цьому напрямі не дадуть бажаних результатів, організація втратить свою важливість, а довір'я до Африки буде підірване.

Крім непорозумінь, викликаних представництвом Полісаріо, Організація африканської єдности має також проблеми з представництвом Чаду.

Громада в Гадсоні відзначить річницю голоду

Гадсон, Н. Й. — В неділю, 12-го червня ц.р., українська православна церква св. Михаїла і українська католицька церква св. Миколая поминальним Богослуженням вшанують пам'ять жертв Великого голоду в Україні. Після Панахиди в українській католицькій церкві, яку відправить о год. 6-ій вечора парох о. Теодор Гуменицький учасники перейдуть із церкви де будинку місцевого суду, де о. Іван Куліш, парох української православної церкви, запросить до слова посадника міста Гадсон Майкела Юско, мол.

Річницю Великого голоду будуть відзначати також в Олбані, Н. Й., столиці стейту Ню Йорк, соборними молитвами, що їх організує Крайовий Комітет для вшанування пам'яті жертв Великого голоду в 1932-33 роках.

Інформації про вшанування Великого голоду в Гадсоні подала місцева американська преса, зокрема щоденник „Реджістер-Стар".

Помер о. крилошанин Р. Дикий

Стемфорд, Конн. — Канцелярія Стемфордської епархії УКЦ, яку очолює Владика Василь, повідомила, що в суботу ввечорі, 21-го травня ц.р., помер на 77-му році життя парох церкви Пречистої Діви Марії у Менчестері, Н. Г., о. крилошанин Роман Дикий. Він народився 13-го жовтня 1906 р. в родині о. Йосифа та Ольги з дому Сембратович у селі Козьові, повіт Сколє, Західня Україна. Після закінчення Академічної гімназії у Львові він почав там студії в Духовній Семінарії.

Після одруження з Доброславою Адріяною Микицей, єпископ помічник Митрополита Андрея Іван Бучко висвятив його на священика в соборі св. Юра у Львові 15-го лютого 1936 року. До часу приїзду в ЗСА у 1950 році він займав різні душпастирські становища в Золочівському деканаті.

Архиєпископ Константин прийняв його до Філядельфійської архиепархії у 1950 році й призначив його парохом церкви св. Миколая в Амстердамі, Н. Й.; у 1952 р. він став парохом церкви у Менчестері, Н.Г., де душпастирював до кінця свого життя, при чому він також обслуговував протягом багатьох років парафію св. Івана Хрестителя у Сейлемі, Масс.

Св. п. крилошанин Роман Дикий залишив у смутку свою доньку д-р Любу Дику. Священичий парастас за спокій душі померлого священика був відслужений у вівторок, 24-го травня, а Божественна Літургія та похорон відбулися в середу, 25-го травня.

Помер Ярослав Бакович

Фінікс, Аріз. — Тут помер в п'ятницю, 27-го травня 1983 року, на 76-му році життя Ярослав Бакович, довголітній секретар 488-го Відділу Українського Народного Союзу у Фініксі та організатор місцевої української католицької парафії.

Я. Бакович закінчив факультет права на Львівському університеті і працював в Українському Банку у Львові. В часі Другої світової війни виїхав з родиною на Захід, перебував і працював у таборах втікачів в Німеччині, а відтак переїхав до ЗСА. Вже в 1953 році перенісся з Ню Йорку до Арізони, де поступив на стейтову працю.

Покійний залишив дружину Теодору та дочку Олександру.

Після заупокійних Богослужень у Фініксі тіло Покійного перевезено на Український православний цвинтар св. Андрія у Савт Бавнд Бруку, де поховано його у родинному гробівці.

Замість квітів можна скла дати пожертви На УНІГУ або на СКВУ.

Губернатор Т. Кейн створив Студійну комісію

Трентон, Н. Дж. — Як повідомив в часі Молитовного Зібрання в пам'ять жертв Великого голоду в Україні в Савт Бавнд Бруку 15-го травня ц.р. Т. Роберт Зоковскі, директор бюра етнічних справ в Ню Джерзі, губернатор того стейту Томас Кейн дав згоду покликати Студійну комісію губернатора, яка займеться переведенням поправок історичних неточностей в шкільних підручниках в Ню Джерзі.

В середу, 25-го травня ц.р., відбулося засідання Етнічної ради, губернатора, на якому обговорено вже точніший плян праці комісії. Вона буде складатися з професійних сил американської шкільної системи, серед яких мають бути також професійні представники етнічних груп Східньої Европи, що саме найбільше зацікавлені у фальшивих інформаціях з історії, які торкаються країн, які зараз під совєтською окупацією.

Етнічна рада губернатора Т. Кейна під проводом Т.Р. Заковского передасть свої рекомендації до Студійної комісії і є надія, що тепер зактуалізується справа поправок в шкільних підручниках, яка вже довго була предметом інтервенцій і заходів представників етнічних груп, а особливо української, мотором якої є Зенон Онуфрик, член Етнічної ради губернатора Т. Кейна.

У світі

З МОСКВИ ПОВІДОМИЛИ, що колишній посол ЗСА в Москві Еверел Гарріман зустрівся з совєтським лідером Юрієм Андроповим і мав з ним розмову. Під час розмови Андропов намагався представити Совєтський Союз як миролюбну державу, обвинувачуючи Адміністрацію президента Роналда Реґена в розпалюванні напруження між двома державами. Андропов повторив уже відомі совєтські фрази про готовість до переговорів про зменшення озброєння і зменшення напруження між державами. Але Андропов нічого не сказав про совєтську аґресію в Афганістані, ні про сваволю військового режиму в Польщі, ні про інші місця, де совєтське вмішування не дає мирно жити народам. Одначе західні дипломати висловлюють погляд, що тон Андропова і висловлювання були більш позитивні, ніж це бувало перед тим.

З БЕЙРУТУ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, що бунт проти лідера Палестинської Визвольної Організації Ясіра Арафата продовжується і посилюється з огляду на незадоволення більшої частини керівників організації керівництвом Арафата і його особисті помилки, зроблені у минулому і наявні у теперішній його політиці. Покищо не стоїть пряме питання про заміну Арафата іншим провідником, але це питання назріває і рано чи пізно мусить бути розв'язане. Говорять, що Арафат утратив свій непохитний авторитет лідера не тільки серед керівництва ПВО і рядових партизанів, але його хлібодавці, Сирія і Лівія, також мають непорозуміння з ним.

КОРЕСПОНДЕНТ ГАЗЕТИ „Ню Йорк Таймс" Елен Кавел повідомляє зі столиці Мозамбіку Мопуту, що ця країна з 13 мільйонним населенням вісім років після здобуття незалежності, визволившись від колоніяльного правління Портуґалії, переживає тепер військову, політичну і економічну кризу. Народ живе в злиднях, страху і непевності свого майбутнього, а весь південь країни охоплений протиурядовою партизанською війною, яку веде організація Національний опір Мозамбіку Не даючи собі ради власними силами, президент Мозамбіку Самора Машель, запросив на допомогу війська сусіднього Зімбабве, які не принесли багато користі.

В Америці

ПАСАЖИРСЬКИЙ ЛІТАК канадської лінії Ейр Канада ДС-9 загорівся всередині, перебуваючи на висоті біля 3,000 футів і мусів поспішно сідати на летовищі в Синсинаті. Приземлюючись на летовищі, літак вже був в огні і тому у цьому трагічному випадку загинуло 23 особи, а 20 осіб були перевезені до місцевих шпиталів у стані поранення. На покладі літака, який летів д Деллес-Форт до Торонто, знаходилось 41 пасажир і 5 членів обслуги. Дехто з обслуги загинув від попечення і інгаляції диму. Американські і канадські чинники досліджують причину вогню в середині літака. Канадські поліційні чинники не виключають саботажу.

КРАЙОВА АСОЦІЯЦІЯ метеорологів підтвердила, що такої дощової весни, як цього року не було вже принаймні 40 років. Повені рік, торнада, зливні дощі, осування доріг, знищення рейок на залізницях і довгобіжних шляхах коштуватиме федеральну і стейтові каси більйони долярів. Докладних витрат ще не можна підсумувати, заявили речники асоціяції. Д-р Роберт Кларк, директор асоціяції заявив, що подібна ситуація існує також в інших країнах світу. Наприклад, у Західній Німеччині дощова погода триває вже понад 40 днів. Частини великого міста Штутґарту перебувають під водою, а рівень води в ріці Рейн піднісся на 17 футів понад нормальний стан. Пожежники випомповують воду з приміщення боннського парляменту, щоб дати можливість парляментаристам відбувати свої засідання.

ЗГІДНО З ІНФОРМАЦІЯМИ опублікованими в журналі „Прайвесі" число судових дозволів на підслухування приватних телефонічних розмов службовцям американської Центральної Розвідчої Служби значно збільшилося в минулому році і в перших трьох місяцях цього року. В інформації, яка спирається на судовій статистиці говориться, що за президентури Джиммі Картера число дозволів коливалося між 75 і 79. В 1982 році це число збільшилось до 108. Найвища цифра дозволів була зареєстрована в 1971 році (285) за президентури Ричарда Ніксона.

ДЕЯКІ ЧЛЕНИ ФЕДЕРАЛЬНОЇ Комісії нагляду за громадянськими правами оспорюють публічно право президента Роналда Реґена звільняти чи взагалі міняти членів цієї комісії. Вони думають, що таке право належиться Конгресові. При тому опоненти Р. Реґена закидають йому політичний фаворитизм і надужиття. Він бож замінює противників своїми людьми, перетворюючи таким чином комісію у знаряддя Уряду. До такої думки схиляються деякі правники і професор конституційного права в Гарвардському університеті Лоренс Трайб.

ДО ВАШІНҐТОНУ ПРИБУВ прем'єр-міністер маленької караїбської держави Ґренади Моррис Бішоп, який в минулому неґативно висловлювався про політику З'єднаних Стейтів Америки в Центральній Америці, а натомість хвалив Совєтський Союз і комуністичну Кубу. Тепер, побоюючись мабуть політичних, а головно економічних консеквенцій, Бішоп шукає зв'язків з американськими чинниками і бажає навіть зустрінутись з президентом Роналдом Реґеном і державним секретарем Джорджом Шулцом для усунення непорозумінь між ЗСА і Ґренадою. Речники Сі-Ай-Ей думають, що за „благословенням" Бішопа совєтські і кубинські техніки будують совєтську військову базу в його маленькій країні, а від ЗСА він хоче тільки матеріяльної допомоги, яку не дуже щедро роздають комуністичні заколотники.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Голос перестороги

Як відомо, Папа Іван Павло II має прибути до Польщі 16-го червня ц. р. ; це буде його друга візита відколи він був вибраним головою Вселенської Католицької Церкви.

З того приводу появляються критичні голоси перестороги, що такі відвідини можуть принести шкоду для польського народу і католицької Церкви в Польщі, від'ємно відіб'ються на престижі Папи і принесуть користь тільки польському мілітарному диктаторові генералові В. Ярузельському.

Переконливий арґумент у цій справі дає стаття з Риму в „Ню Йорк Таймсі" (2-го червня 1983 р.), що її написав Ясь Ґавроньські, італійський член Европейського парляменту, який був також італійським телевізійним кореспондентом у Москві і Варшаві.

Перші відвідини Папи Польщі в 1979 році, принесли безсумнівні користі як для польського народу, так теж для католицької Церкви. Його тріюмфальна появa перед масами польського народу скріпили вузли єдности, додала моральної сили та створила догідне підложжя для народження „Солідарности".

Але, — як пише згаданий автор, — „чудо рідко повторяється", і положення у Польщі тепер є куди гірше як було в 1979 році. П'ять місяців по знесенні вийняткового стану, ситуація погіршилася до значної міри, але ці „зміни" вийшли тільки на користь комуністичному урядові.

Вправді, противників комуністичного уряду в Польщі трактують дещо ліпше як у Совєтському Союзі: вони „не зникають" у таборах примусової праці, як теж їх не саджають у психіятричні шпиталі тощо. Але переслідування і гноблення політичних в'язнів у Польщі є на порядку дня: побої в поліційних станицях, тримання у тюрмах довгі місяці без слідства, та примінюють тут інші форми і методи негуманної поведінки й жорстокости. Комуністичний режим старається осягнути будь-яке співжиття з католицькою Церквою, яка є найсильнішою потугою у цій комуністичній країні.

Теперішній голова католицької Церкви кардинал Юзеф Ґлемп веде дуже осторожну політику відносно варшавського уряду, стараючися не допускати до відвертого зудару між Церквою і комуністичним урядом, чим він викликає певне негодування і критику з боку священства та мирян.

Ґенерал Ярузельський, з всебічною підтримкою Москви, осягнув повну контролю над робітничим рухом, і тому майже виключено, щоб „Солідарність" могла відродитися, бо Ярузельський не змінить своєї теперішньої політики, бо навіть, якщо б це він і хотів зробити, йому на це не дозволить Москва.

Треба згадати, що ген. Ярузельський, заки погодився на відвідини Папи, подав ряд умов, на основі яких такі відвідини можуть відбутися. Між тими умовами була накладена заборона на відвідини Люблина, де існує єдиний католицький університет у сателітньому світі. Також, існують сумніви, чи Папі дозволять зустрінутися з Лєхом Валенсою.

Деякі урядові кола чи органи не скривають сподівання, що відвідини Папи можуть допомогти Польщі прорвати перстень ізоляції від західнього світу. Наприклад, у газеті „Жолнєж Вольносьці" написано одверто, що відвідини Папи можуть довести „до визнання уряду ген Ярузельського та прорвання ланцюга ізоляції". Згаданий автор теж пише, що сподіваної амнестії політичних в'язнів напевно не буде, хоча така амнестія мала бути однією з умов офіційних відвідин Папою Польщі.

На думку Ґавроньського, відвідини Папи найбільше користи принесуть таки ген. Ярузельському. Коли він офіційно привітає Папу перед телевізією — це не може не викликати загального враження, що голова католицької Церкви визнає леґітимність комуністичного правління у католицькій Польщі.

Генерал Ярузельський є зобов'язаний Москві за оборону його уряду перед гнівом і спротивом польського народу. Отже, відвідини Папи можуть обернутися у тяжкий удар для тих надій, що їх має багато поляків відносно відвідин голови Вселенської Католицької Церкви.

АСИСТЕНТ СЕКРЕТАРЯ Департаменту оборони Лоренс Корб заявив, що Пентаґон надіється на підвишку цін у висоті 4 відсотків для військовиків і службовців в армії. Очевидно, цю підвишку мусить ще схвалити Палата Репрезентантів і Сенат, але є всі надії на те, що такий законопроект перейде в Конґресі без великих труднощів.

„СОВЄТИ ЗАГРОЖУЮТЬ НЕ ТАК ЗБРОЄЮ, ЯК ІДЕЄЮ"

(м. б.) Під таким наголовком вмістила газета „Волл Стріт Джорнал" з 23-го травня ц. р. статтю свого співробітника Д. Соттера, де він твердить, що в совєтському ідеологізмі велика сила, яку, на жаль, як рід зброї, Захід легковажить. Захід боїться совєтського мілітарного потенціялу, коли на думку того автора, треба б радше боятися тої сили, яка прихована в їхній ідеології.

Совєтська ідеологія, — це релігія, — пише Соттер. Підсовєтська людина витренована коритись авторитетові. Вона свідома того, що для неї недоступна інформація про світ, і тому вона сприймає інформації, якими годує її режим, як щось натуральне, як, наприклад, ми інформацію про погоду. Підсовєтська людина терпелива. Коли її життєвий стандарт погіршується, але її кажуть, що це конечне для оборони, вона не буде буритись. Ця людина спроквола погодилась з тим, що в неї впоюється вже понад півсторіччя, що вона бере участь у великому історичному будівництві і навіть зачинає хвастатись тим. Та готовість підпорядкувати майже всі аспекти особистого життя службі ідеології, незрозуміла для західньої людини. Ми змагаємось у житті за щось уловиме — кар'єру, дім, автомашину, гарний одяг. Підсовєтська людина, не маючи змоги добути ці речі, живе без них і присвячує своє життя службі абстрактній ідеї — перемозі комунізму.

Впливи Совєтського Союзу поширюються у світі, не маліють. Підсовєтська людина це бачить і спроквола сприймає месіяністичні ідеї режиму. Як критично хто не ставився б до совєтської версії комунізму, все ж мусить признати, що він намагається дати відповідь на основні питання про хід історії і соціяльний розвиток людства та джерела вартостей. Що Захід підносить для противаги цьому? Тут величається принципи вільного ринку і підприємчивости. Але ці поняття не є джерелом вартостей у світі ідей.

Не є метою Соттера величати совєтський комунізм. Він звертає тільки увагу на те, що, щоб виграти з совєтами треба конечно вдарити по них ціннішими від їхніх ідейними вартостями, взяти активну участь у ідеологічній боротьбі, а не сконцентровувати всю увагу на перегони у зброєннях. Совєти тільки позірно покладаються на зброю, а завойовують усе ж таки ідеологією, хоч як вона не виправдується в житті в Совєтському Союзі.

Тому автор радить започаткувати консеквентну боротьбу з СССР на ідейному фронті, доказати, що ЗСА визнають моральні принципи і готові на жертви, щоб їх захистити. Коли встановлено ембарґо на доставу збіжжя в СССР, чи частин до будови газопроводів, не зміняти рішень; коли встановлено політику в обороні прав людини, дотримувати її всюди; анулювати підпис на договорах, зокрема про права людини, що їх совєти не гонорують і подібне.

Насправді ніхто не повинен легковажити функції й гіпнотичної сили ідеології, а особливо тоталітарної. Ідеологія дає людині коґнітивну структуру — формулу ідей, через яку вона сприймає, розуміє й інтерпретує не тільки своє життя, довкілля навіть світ. Ідеологія допомагає людині пристосуватись до реальности, уникати непевности, які несе життя, дає їй почуття духової безпеки. Вона дає їй критерії для оцінки завдань, вірувань і поведінки в громаді. Словом ідеологія забезпечує людину не тільки окулярами, крізь які вона краще бачить і сприймає довкілля, але і заразом дає їй наче далековид, яким, їй здається, вона може доглянути майбутнє. Ідеологія орієнтує людину, дає почуття приналежности до групи, що так важливе, щоб оминути осамітнення. Не згадувати вже про те, що вона є силою, яка дає людині почуття цілі і місії її життя, тобто підбудовує її „его".

Годі забувати, що дозріває в совєтському світі третє покоління під контролею їхньої ідеології. Для росіян — це навіть джерело національної гордости, бо коли Росія мала в історії таку силу і впливи? А й пересічний громадянин, який уже вродився в тій системі і, який навіть свідомий того, що є інший принадніший світ, пристосовується до дійсности, і в природному намаганні досягнути успіх,

(Закінчення на стор. 4)

Олександер Домбровський

„ЕХ, УКРАІНА, ДА ХЛЕБОРОДНАЯ"

Трагічні переживання нашого народу на Великій Україні в роках 1932-33 під час штучно викликаного голоду компетентними чинниками партії й уряду совєтської імперії відбивалися жалібним гомоном і на західньоукраїнських землях під польською займанщиною. Особливо наша провідна верства й патріотична молодь переживала ті жахливі часи. Український Львів стояв у жалібному авангарді тих болючих переживань. Після розгрому Української Академії Наук в Києві й цілого нашого наукового, а дальше культурного й загальногромадського життя під кінець двадцятих і на порозі тридцятих років, прийшло завершення диявольського пляну червоної Москви — штучно викликаний голод. В парі з нищенням української інтелектуальної еліти прийшла черга й на наше селянство — основну етнобіологічну підставу нашої національної спільноти. Москва скинула зі себе маску й показала своє правдиве обличчя, тим разом марксистсько-ленінсько-сталінського стилю. Передреволюційно-валуївське „не било, нет і не может бить" виявило свою кульмінаційну точку в „країні квітучого соціялізму". Такий був епілог так званої „українізації"!

Хай мені вільно буде поділитися окрушинами споминів, пов'язаних з тим часом, що їх я ще пам'ятаю після півсотні років. Я був тоді учнем вищих кляс Академічної Гімназії на Головній і находився в оточенні доросту Організації Українських Націоналістів, тобто найбільш ідейної й активної частини молоді українського Львова. Читаючи пресу, ми коментували її широко та виловлювали кожну вістку, яка надходила зі сторони по той бік Збруча. У моїй клясі був один учень, загорілий комуніст, який не скривався зі своїми поглядами і намагався поширювати іноді совєтофільську пропаганду. Називався Богдан Пожарнюк, своєрідне номен — омен в аспекті його комуністичного світогляду, який червоним чадом нищівних пожарів охоплював Східню Україну та загрожував її західній вітці, що й сталося на порозі Другої світової війни. Між нами й Пожарнюком відбувалися не раз палкі дискусії світоглядового порядку, під час яких доходило до ідеологічної конфронтації між українським націоналізмом і з другого боку рафіновано скарикатуризованим комунізмом — московським большевизмом. Переживаючи події масового голоду за Збручем, ми зверталися до нього: „Ну, Пожарнюку, як там з твоєю комуною в обличчі тих подій, що їх переживає Східня Україна? Пожарнюк паленів на лиці й легковажно відгризався: „Це лише протирадянська пропаґанда... не вірте тому й не робіть з мухи вола. Хтось десь там згинув, а ви говорите про тисячі, чи навіть мільйони... чепуха...!

Таких, як він, було багато більше. Ніде правди діти, мій рідний батько в розмові зі мною сприймав дуже обережно й софістично вістки, які надходили з-за Збруча, бо, мовляв, там є все ж таки своя якась держава, свій уряд і своя рідна мова, а тут..., „Малопольска Всходня" і на кожному кроці ненависний „єнзик уржендови". Щойно з приходом совєтчиків до Львова в 1939 році мій батько опритомнів і визбувся решток совєтофільства, яке покутувало в нього ще з двадцятих років, доби так званої „українізації". І доперва він тоді повірив у масовий голод в Україні, коли совєтські окупанти вивозили з Галичини цукор і інші продукти, а зате спроваджували зі Сходу „шпічкі", махорку й горілку. Часто було таке, що в „бакаліях" не було харчових продуктів, лише стояли пляшки з горілкою, як свідки совєтської економічної дійсности. Одного разу моя мати поскаржилася батькові, що стояла понад дві години під „бакалією" з надією, щоб отримати трохи цукру. І саме тоді, коли в своїй черзі доходила до дверей і мала ввійти до крамниці, вийшов з „бакалії" якийсь совєтчик і проголосив „на обще панятном", щоб люди розходилися домів, бо цукор уже розпроданий. Одним словом „сахара нєт". Батько, як ніколи досі, саркастично усміхнувся і вигукнув: „А бодайби то... з таким червоним раєм на землі... щурам на трутину...

Навіть така реалістично-народна московська пословиця „щі да каша, ето піща наша", навіяна песимізмом економіки московської Півночі, не покривалася з совєтською економічною дійсністю, бо іноді навіть того „щі" і каші не було. Тому приходилося й приходиться сьогодні грабувати хліб з „хлєбородной" України, щоб виживити „ідеологічних" неробів з Кремля й його ступайків з численних рядів совєтської партократії. Так отже в контексті власних переживань з приходом большевиків до Львова та конечности „затискування пояса," як вислідy совєтської економіки з постійним вистоюванням під „бакаліями" за продуктами першої потреби, мій батько, а з ним і інші зрозуміли краще те всенаціональне горе, яке постигло Велику Україну в роках 1932-33.

Якраз у тих роках я виїхав із зорганізованою на Головній Академічній Гімназії вакаційною оселею на Поділля, звідкіля ми час від часу робили прогулянки до різних місць. Мабуть найбільше утривалилася у моїй пам'яті прогулянка до Окопів св. Тройці, на кордоні між поверсальською Польщею й Совєтським Союзом. Був гарний літній день. Польська прикордонна сторожа (так зв. КОП — Корпус Оброни Паньства), думаючи, що це учні з польської школи, дозволили нам підійти майже до самого кордону, завдяки стараннем нашого опікуна о. Шпитковського, щоб побачити по тамтій стороні невеличку церковцю, з якої большевики здіймили хрест, а на його місце вмонтували громозвід. По совєтському боці находився барак, біля якого стояв якийсь совєтський прикордонник, звернений у нашу сторону. Ми зфотографували згадану церковцю з віддалі непомітно від очей польської прикордонної сторожі, бо нас попереджено, що не можна робити ніяких світлин.

(Продовження буде)

Ірина Грищенко

Чи знаєте ви?

Славетна театральна родина

Історія українського театрального мистецтва та розвиток професійного українського драматичного театру нерозривно пов'язані з родиною Тобілевичів.

Три сини Карпа Тобілевича Іван, Микола й Панас, які пізніше змінили своє прізвище відповідно на Карпенко-Карий, Садовський, Саксаганський, і сестра Марія, яка виступала під прибраним прізвищем Садовська, згодом Садовська-Барілотті за чоловіком, з раннього дитинства проявили велике зацікавлення сценою і все своє життя присвятили розвиткові й розквітові українського театрального мистецтва.

Марія (1855-91) — співачка сопрано і драматична акторка 20-річною розпочала грати на сцені; з 1883 року входила в склад театральних труп Марка Кропивницького, далі М. Садовського і П. Саксаганського. Померла молодою, маючи 36 років життя.

Іван Карпенко-Карий (1845-1907) був прекрасним драматургом, актором і українським патріотом. У 1883 році за зв'язок з українськими революційними гуртками і постачання пашпортів революціонерам був звільнений із служби в поліції, де прослужив 23 роки, бувши довголітнім секретарем поліції в Єлисаветграді (йому було 14 років, коли він вступив на службу писарем). З 1883 року до 1888-го прожив під наглядом поліції, після чого грав у трупі свого молодшого брата Саксаганського. Карпенко-Карий написав 18 оригінальних п'єс; комедії: „Розумний і дурень" (1885), „Мартин Боруля" (1886), „Сто тисяч" (1890), „Хазяїн" (1900), „Суєта" (1902), „Життєйське море" (1904); драми: „Бурлака" (1883), „Підпанки" (1883), „Безталанна" (1885), „Наймичка" (1889), „Батькова казка" (1892), „Понад Дніпром" (1897); історичні й історично-побутові п'єси: „Бондарівна" (1884), „Паливода XVIII століття" (1893), „Лиха іскра поле спалить і сама щезне" (1896), „Чумаки" (1897), „Сава Чалий" (1899), „Гандзя" (1902), і в деяких з них виконував провідні ролі.

Микола Садовський (1856-1933) був неперевершеним актором, режисером і українським громадським діячем. Він працював на сцені з 1881 року. В 1906 році Микола Садовський організував український перший стаціонарний театр (Полтава, потім Київ), перед тим побувши якийсь час в Галичині, де він, на запрошення з Галичини, очолював театр „Руської Бесіди" у Львові, чим рядом з Марією Заньковецькою сприяв значному піднесенню театральної культури на Західньоукраїнських землях. Він вперше на українській сцені поставив українською мовою п'єси Миколи Гоголя та інших драматургів неукраїнців. Садовський уславився в героїчно-історичних ролях Богдана Хмельницького (в одноіменній п'єсі Михайла Старицького), гетьмана Дорошенка (Людмили Старицької-Черняхівської) Сави Чалого (І. Карпенка-Карого) і в багатьох інших ролях у героїчно-побутовому репертуарі. Під час років української державности Садовський працював головним уповноваженим у справах народних театрів. Рятуючись від большевиків, він виїхав до Галичини в 1920 році, потім проживав в Ужгороді та в Празі. Під час славнозвісної українізації повернувся в Україну в 1926 році, але в тодішній політичній ситуації в підяремній Україні вже не мав права на власний театр, але далі грав на сцені, навіть знімався в фільмі „Вітер з порогів" (1929). Залишив по собі спогади „Мої театральні згадки", опубліковані під час хрущовської відлиги в 1956 році; помер у 1933 році — у страшний рік Великого голоду, що шалів по селах України, і, можна припускати, що з розбитими ілюзіями: дійсність на Україні з-за кордону виглядала принаднішою... Це був теж страшний 1933 рік, коли пролунали постріли Хвильового і Скрипника, які відібрали собі життя. Українізація припинилася... Ради неї він був повернувся з вільного Заходу на нашу, не свою Україну.

Панас Саксаганський (1859-1940) був видатним актором і талановитим режисером. Він працював на сцені з 1883 року. В 1918 році за української влади Саксаганський заснував Державний Народний театр в Києві, який мав завдання ставити побутовий, історично-побутовий і клясичний репертуар. Дехто уважає П. Саксаганського найбільш сценічно обдарованим з усіх Тобілевичів. Як акторові, Саксаганському притаманна реалістично-психологічна метода роботи над ролею з чіткими зовнішніми деталями. Він мав великий талант коміка із сатиричним забарвленням, як про нього висловився Валеріян Ревуцький, театрознавець, педагог і театральний критик. Він був незрівнянний як Возний, Карась, Харко Ледачий („Сто тисяч"), Мартин Боруля, Голохвостий („За двома зайцями" М. Старицького) та в багатьох інших ролях. Проте Саксаганський з неменшим успіхом виступав в героїчних та трагедійних ролях. З світового репертуару він поставив на українській сцені „Розбійників" Й. Шіллера, де грав ролю Франца Моора, „Уріеля Акосту" К. Гуцкова, „Отелло" В. Шекспіра і чимало російських п'єс.

Панас Карпович Саксаганський востаннє грав на

(Закінчення на стор. 4)

Микола Лівицький

ДЦ УНР В ЕКЗИЛІ МІЖ 1920 І 1940 РОКАМИ

I.

Якби я взявся за написання моїх спогадів, то вони були б подвійного характеру: мої більш-менш особисті спогади і спогади, зв'язані з моєю участю чи з моїми спостереженнями з діяльности різних органів Державного Центру Української Народної Республіки в екзилі. Мої приятелі давно вже намовляли мене до написання всього того, чого я був свідком. Та до сьогодні я не мав можливости писати спогади, бо був занадто занятий поточними справами, часто дріб'язковими і навіть мало цікавими, більш технічного характеру, але які мали бути виконаними, бо ніхто інший цього виконати не міг би.

Сьогодні моя особиста ситуація ще не змінилася: я і тепер ще маю стільки дріб'язкових справ на моїй голові, що це ніяк не дозволяє зайнятися писанням спогадів, бо це вимагає систематичности і вишукування різних документів і матеріялів. Але час іде і я починаю побоюватися, що не матиму вже змоги написати обширних і вичерпних спогадів з описом різних подій, із поданням характеристики різних діячів і з відповідними коментарями чи вияснennями. Тому я вирішив написати цей короткий огляд минулої діяльности органів екзильного Державного Центру УНР, подаючи лише найнеобхідніші вияснення до порушуваних справ. Це буде, так би мовити, лише скелет того всього, про що треба було б написати. Лише інформації про те, що було, а не докладне вияснення і обґрунтування того, чому і як було саме так, а не інакше.

Якщо я проживу ще потрібний час на цьому світі, то я постараюся виповнити більш докладним змістом той, як я сказав, „скелет", що його даю тепер до ужитку читачам. Думаю, що це річ потрібна, бо про справи, про які пишу, нічого або майже нічого не знає не тільки сьогоднішня молодь, а також і особи у віці 50-60-ти років життя.

Опинившись часово в такій ситуації, що я не маю під рукою жадних джерельних матеріялів, буду оминати подавати докладні дати тих чи інших подій або навіть деякі прізвища. Позатим усі подані інформації і пояснення до них оперті на безсумнівно вірних фактах минулого і, якщо зайде до цього потреба, можуть бути підтверджені опублікованими свого часу пресовими повідомленнями чи статтями.

Вихід у екзиль

Суддя Віктор Соловій у одній виголошеній у грудні 1945 року доповіді, що пізніше була видрукована в різних часописах, подав трагічно-романтичний опис останніх героїчних боїв українського війська. Правник і сотник артилерії Армії УНР В. Соловій був також одним з високих урядовців Цивільної Канцелярії Директорії УНР, займав різні посади в судівництві у Польщі до року 1939, на другій еміґрації після 1945 року був членом екзильного уряду УНР, зокрема під головуванням проф. Ісаака Мазепи після покликання до життя Української Національної Ради в 1948 році, пізніше став єпископом УАПЦ і помер в Австралії, як Архиєпископ Варлаам. Віддаємо слово св. п. Архиєпископові Варлаамові:

„21-го листопада 1920 року Голова Ради Міністрів Української Народної Республіки Андрій Лівицький, стоючи на останньому клаптику власної незалежної державної території, на березі трагічного в нашій історії Збруча в Оріхівцях, разом з командуючим Українською Армією генералом Михайлом Омеляновичем Павленком, пропускав на галицький беріг річки полки і дивізії української армії, що з боєм уступали перед безмірно мілітарно переважаючим ворогом, та ті державні установи і тисячі громадян, що під ослоною свого війська слідом за своїм урядом ішли на чужину. Одночасно над тим же Збручем в Підволочиськах Голова Держави, Головний Отаман Симон Петлюра разом з своїм оточенням був свідком останньої геройської битви нашої кінноти і бронепотягів з навалою десятикратно переважаючих сил ворога.

„Цілий день в безперестанних контратаках відганяв большевиків Мазепинський кінний полк від переправи через Збруч, даючи змогу усім військовим і цивільним обозам перейти на правий беріг Збруча до Галичини, де стояло польське військо, що в той час мало завішення зброї з большевиками. Виконавши до кінця своє бойове завдання і вояцький обов'язок, мазепинці пізно ввечорі вбрід перейшли Збруч, а бронепотяг „Кармелюк", вистрілявши в лави ворожої кінноти Котовського останні набої, гримнув з кручі злощасної річки, не давшись в руки ворогові.

(Продовження буде)

Вісті з Брентфорду

У неділю, 15-го травня ц. р. українська громада, згуртована при церкві св. Івана Хрестителя в Брентфорді, Канада, відбула своє щорічне великоднє свячене. Ці наші парафіяльні сходини були цього року не лише символічним збором широкої української родини, але також заключним балансом і формальним підсумуванням проробленої громадської праці в минулому сезоні та переліком праці й громадських турбот нашого брентфордського середовища.

В цю багатолюдну імпрезу великоднього свяченого її організатори включили теж коротке відзначення Дня Матері і Шевченківських роковин, частинну підготову нашої громади до річного показу українського села „Україна" і інформативний звіт про наші громадські клопоти та старання.

Святкову імпрезу започаткував молитвою о. парох І. Лещишин і побажав всім здоров'я та сил у літньому сезоні. Жінки з місцевого Відділу ЛУКЖ гостили своїх гостей кавою, солодощами та смачною перекускою. Імпрезою вміло проводив голова церковного комітету Гриць Піх.

За головним столом сиділи представники нашої парафії і голови місцевих установ: Ніна Цукор, голова УКК; Ганя Піх, королева минулорічного українського села „Україна"; Люба Піх, голова Відділу ЛУКЖ; о. парох Іван Лещишин; о. диякон Я.Середа; К.Грицишин, заступник голови товариства старших „Соняшники; С.Кришталя, В.Вівчарук—голова Відділу Ліги Визволення України. Українську Вечірню Школу репрезентували Ірка Баклей, І. Кеннеді та о. диякон Я.Середа.

У мистецькій частині виступили діти Рідної Школи під проводом учительки Лещишин. Вони гарно проспівали кілька пісень, а також деклямували своїм матерям дитячі віршики та зворушливо й голосно побажали своїм мамам всього найкращого.

Ця 16-членна група українського дорослу Брентфорду творила приємливий гурт нашого гарного молодняку. На закінчення виступів діті учителька Лещишин виголосила до присутніх матерів своє зворушливо-поетичне слово.

Під час свяченого коротко відзначено теж і в Шевченківські роковини. Отець диякон Середа коротко сказав про вагому ролю Тараса Шевченка в житті українського народу. Мизичною точкою цього відзначення була гра на піяні сліпого від народження Матвія Середи. Його фортепіяновий твір до слів Шевченкової поеми „Учітеся, брати мої" спонтанно підхопили присутні на залі гості і голосно проспівали це й вірш-пісню до кінця.

Ввечері тієї ж неділі українська танцювальна група виступила у контесті з іншими танцюристами на сцені брентфордських міських приміщень і зібрала там належні їм оплески признання.

Українська громада Брентфорду, підготовляючи цьогорічний виступ української вмілости й культури у рамках Українського Села—перевела вибір королевої. Минулорічна королева Ганя Піх передала свої королівські почесті своїй товаришці Ніні Цукор.

На закінчення цієї дуже цікавої громадської імпрези Брентфорду Василь Вівчарук, голова Відділу ЛВУ, звітував про справу боротьби за вивішення українського прапора на міській ратуші.

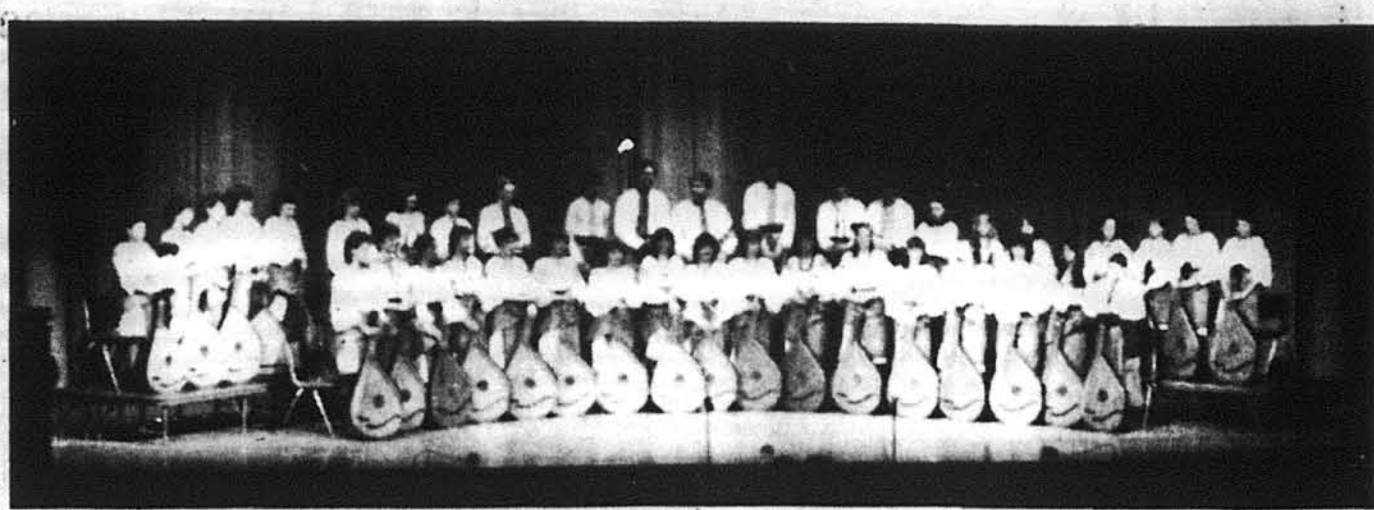
До цього звіту Вівчарука д-р Іван Скрипух додав докладні вияснення, зазначивши при цьому, що успішна оборона українського прапора в Брентфорді була спонтанним обороним жестом кількох осіб, що змагалися за слушну справу в обороні української чести й гідности, яка торкається не лише української громади Брентфорду, але й всього українського поселення Канади.

Український Брентфорд цю затяжну оборонну баталію виграв. Кілька днів тому міська рада Брентфорду вирішила, що українська спільнота Брентфорду надалі має право відзначати річницю проголошення незалежности України 22-го січня 1918 року шляхом вивішування українського національного прапора на щоглі міського уряду.

Наші вороги намагалися переконувати управу міста, що ми вивішуємо якийсь партійний прапор, а не наш національний. Проте це їм не вдалося, бо український Брентфорд успішно оборонив своє право. В тому успіху зокрема велика заслуга д-ра Івана Скрипуха.

Василь供Бородач

„З тобою, бандуро"

„Юні бандуристи" Школи Кобзарського Мистецтва в Дітройті під час концерту; дириґенти—М.Сердюк і маестро Євген Цюра

У житті українського суспільства за кордоном бувають незабутні події, які мають далекосяжне значення у його національній майбутності. Особливо, коли вони відносяться до підсумків наполегливої праці нашої молоді.

До таких подій належить вокально-музичний концерт Школи Кобзарського Мистецтва в Дітройті під назвою „З тобою, бандуро", присвячений Тарасові Шевченкові, що відбувся 20-го березня ц.р. в авдиторії середньої школи Воррен Вудс. Спонзор—Український Конгресовий Комітет південно-східного Мишигену. Значення й зворушлива краса концерту полягала у самих виконавцях та в багатій різноманітній програмі. Юні бандуристи у віці від 10-ти до 23-ти років життя виконували програму з надхненністю й любов'ю з глибини душі.

Школа Кобзарського Мистецтва в Дітройті зорганізована 1977 року з ініціятиви д-ра Р. Блюя, який став її постійним незамінимим адміністратором. Мистецькі керівники школи—відомий бандурист та довголітній дириґент Е. Цюра, якого ШКМ заангажувала в 1980 році і молодий талановитий бандурист соліст М. Сердюк, який працює в школі від першого дня її заснування. Обидва вони є членами славної Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка. Завданням школи є навчання гри на бандурі, плекання любови до рідної пісні, бо вона—це відгомін нашої душі.

У концерті взяла участь вся школа в складі 50 осіб. Коли відкрилася завіса, естетичне враження було захоплююче. В гарних строях юні бандуристи виглядали, як квіти. Радувалася душа, слухаючи їхнє щире виконання „Заповіту", яким вони відкрили концерт, що створило відразу урочистий і теплий настрій.

Після вступного слова Миколи Кавки, відомий літературознавець проф. Марія Гарасевич мала святкову доповідь. Була це вийнятково цікава доповідь, що зробила на всіх сильне враження. Одна із центральних її думок насвітлила актуальність Тараса Шевченка для сьогоднішнього розвитку подій та ідей у цілому світі. Його ідеї волі, справедливости, гуманности, прав людини, рівности, державности сьогодні звучать у світі сильніше ніж будь-коли.

Деклямації, що їх підготовила режисер Катерина Бранка-Кривуцька, були співзвучні з настроєм всього концерту. Катруся Цісарук і Мартуся Стефанюк гарно виконали вірш „У Шевченкові дні" І. Ліленка-Ляшка, а Рената Х. Юзич з почуттям продеклямувала „Прометей" О. Маруник.

Концерт поділявся на дві частини. У першій виступили всі учні школи і виконали пісні на слова Т.Шевченка: „Думи мої, думи" муз. А. Ревуцького; „По діброві вітер віє" ар. Е. Юцевич; „Зійшов місяць" народна мелодія—дует у виконанні М. Сердюка та бас-баритона М. Федоровича; „Слава Кобзареві" муз. І.Недільського. Дириґували Євген Цюра та Михайло Сердюк. Всі пісні виконані чисто, гарно, досконало.

Друга частина концерту відзначалася кольоритною різноманітністю, що було надсподівано. Виступали окремі групи школи, дібрані за віком, під керівництвом своїх молодеських інструкторів і виконали народні пісні у супроводі бандур та мелодії лише для бандур. Група „Волошки" (інструктор Х. Ляш) виступила з піснями „Сонце низенько" і „Пливе човен"; тріо „Червоні маки" (інструктор Д.Феденко)—„Ходила я по садочку". Настрій змінився, коли група „Червона калина" перейшла на жваву в'язанку народних пісень (інструктори Н.Блюй і П.Гришко), або понеслась мелодія тужно-сумна „Ой, горе тій чайці" у виконанні групи „Чайка" (інструктор Н.Блюй, мистецький керівник М.Сердюк).

Найбільш заавансована група „Золоті струни" включала сольові співи. Треба дати признання обидвом солістам—М. Сердюк чудово виконав думу, а М.Федорович—пісні „Весни" та „Мої ясени". Своєю сценічною поставою, гарним тембром голосу, як і самим співом він викликав бурхливі оплески.

Чималою атракцією був наймолодший соліст 12-літній Андрійко Шрубович. Високим, дзвінким, кристально чистим голосом він проспівав у супроводі бандур „Зоре моя вечірняя". Публіка була ним щиро замилувана та нагородила його бурхливими оплесками.

В останньому відділі концерту знову виступила школа у повному складі з народними піснями, закінчивши патріотичним „Маршем України" слова І.Багряного, муз. Г.Китастого, дириґував Е.Цюра.

Успіх був великий. Публіка схвильована й захоплена щедро нагороджувала юних бандуристів оплесками. Справа в тому, що це не був просто дитячий концерт, на якому виконавцям все прощається. Програма була виконана чисто й гарно, рівень гри на бандурі й співу у межах їхнього засягу був високий. А крім того, приємно вражало добре знання всіх текстів, зразкова дисциплінованість і надхненність виконання, яка може бути основана лише на розумінні й відчутті того, про що співають. За все це треба дати нашим юним бандуристам належне признання та щиро привітати з успіхом. Особливе признання належить мистецьким керівникам, адміністраторові й батькам за ревну працю, відданість і посвяту.

Бандура й пісня притягають молодь до українського суспільства. Вона йде до школи охоче й працює сумлінно, а свої успіхи з гордістю несе нам. Отже, знайдемо добрий шлях плекати в душах нашої молоді любов до національного мистецтва й любов до України.

Христина Юзич

Нова ґрадуантка

Дуже відрадне явище, що його слід відмітити, є те, що наші молоді люди, доціНюючи вагу і значення науки у сьогоднішньому модерному світі, не занедбують нагоди, щоб поглибити своє знання.

Таким відрадним і добрим прикладом може бути Арета Барановська, з дому Бунецька, дружина д-ра Юрія в Гартфорді, Конн. Виконуючи свої нелегкі домашні обов'язки, як мати двох доньок, з яких одна вже в коледжі, активна у пластовій праці в місцевій Пластовій Станиці.

Арета знайшла час продовжувати свої студії та завершити їх набуттям вищого наукового ступеня маґістра з ділянки психології. Це вимагало багато труду, витривалости і завзяття, щоб побороти усі перешкоди на шляху до осягнення своєї цілі. Протягом трьох і півроку навчання у місцевому Центральному університеті стейту Коннектикат А. Барановська захистила свою працю на тему: „Ecology in Academia: The Impact of Undermanning on Faculty Behavior" і здобула диплом маґістра.

Врочисте вручення дипломів з відповідною програмою відбулося 19-го травня цього року на університетській площі університету в Ню Бриттен, Конн.

Р. Б.

Фундація вшанує суддю І. Соломона

Вінніпеґ, Ман.—Фундація Освіта відзначить діяльність судді Івана Соломона, судді Королівського суду Манітоби, на своєму другому річному бенкеті, який відбудеться тут в готелі Форт Ґері в середу, 15-го червня 1983 року.

Фундація Освіта була створена, щоб допомогти в розповсюдженні й розвитку манітобської англо-української двомовної програми.

Суддя Соломон народився в містечку Гилберт Плейнс в Манітобі, син Романа та Анни Соломонів. Він здобув свою середню освіту в школах Ґалич і Дофін колледжіст. В 1934 році суддя Соломон закінчив студії права на манітобському університеті та був прийнятий до Адвокатської палати Манітоби у вересні 1935 року.

У жовтні 1935 року суддя Соломон відкрив приватну практику адвокатури в місті Селкирк, Ман., працюючи у фірмі Арсенич і Соломон. У 1948 році І.Соломон зорганізував адвокатську спілку Соломон і Барилюк. В квітні 1957 року він був призначений до суду східного юридичного дистрикту Манітоби, а в 1971 році він був призначений до Королівського суду Манітоби.

Суддя Соломон був вибраний послом в 1941 році до Манітобської леґіслятури як представник округи Емерсон. Він був послом до квітня 1957 року, коли він зрезиґнував, щоб прийняти призначення до обласного суду.

Як посол, він був головою численних комітетів леґіслятури та був лідером палати послів та заступником президента леґіслятури від 1953 до 1957 року.

Суддя Соломон був і є дуже активним в численних українських громадських та всеканадських організаціях. Він був членом дирекції Манітобської торговельної палати, Союзу Українців Самостійників Канади, Централі Комітету Українців Канади, Клюбу Українських Підприємців та Професіоналістів у Вінніпеґу, Манітобської асоціяції права, Національного Інституту сліпих, організацій Юнайтед Вей, Старечого Дому ім. св. Родини в Вінніпеґу, Колеґії св. Андрея, Консисторії Української Греко-Православної Церкви Канади, Бібліотеки Вест Килдонан у Вінніпеґу, Канадської Фундації Українських Студій та Шевченківської Фундації.

За свою діяльність суддя Соломон одержав 11 нагород. Він також написав ряд статтей для Об'єднаних Націй та уряду Канади.

Квитки вступу на бенкет по 100 дол. від особи можна набути від Батьківського Комітету сприяння Українській мові у Манітобі, 1675 Мейн вул., тел.: 338—7029. Посвідки для звільнення від доходового податку будуть виставлені на 75 дол. від квитка.

Відбувся концерт ансамблю „Волошки"

Філядельфія, Па. (Ю.Р.)-- У неділю, 22-го травня ц.р., українські та американські приятелі українського танцювального ансамблю „Волошки" разом із батьками 81 учня танкової школи подивляли їх осяги у народних танцях. Учні виступали у шістьох клясах і кожна кляса виявляла наскільки вона зблизилась до мети, щоб у праці і посвяті осягнути мистецтво ансамблю „Волошки", який у складі 22-ох танцюристів переплітав своїм репертуаром пописи дорості.

Філядельфійська публіка мала змогу вперше побачити цікавий танок „Гуцульські візерунки" хореографії колишньої директорки ансамблю Зої Грaур-Корсун. Музичним аранжером цього танку був А.М.Вощенков, який теж в окремих виступах виявив публіці свою віртуозність у грі на акордеоні.

Концерт-попис відкрив голова ансамблю Ізидор І. Ратич, а заключне слово мала предсідниця директорської ради школи Ріта Послушна, під час чого китиці квітів одержала директорка школи Ніна Пацовська та кері.вники ансамблю Олександер Граур та Софія Януш.

Ансамбль „Волошки" (фото: Юрій Безушко)

Програмка подала великий список допоміжних комітетів, з чого видно, що батьки і прихильники стараються підтримати існування цього роду інституцію. „Волошки" мають своє приміщення в Українському Освітньо-Культурному Центрі, для якого і призначено дохід з імпрези.

Американці, присутні на залі, а було їх багато, завидували „Волошкам", що вони зуміли зацікавити танком теж хлопців, бо в американській дійсності це важко осягнути. З цього симпатичного концерту, де на сцені танцювало понад сто дітей і молоді, набувається враження, що й танок має щось притаманне для молодих, щоб втримати їх при традиції що є прекрасним доповненням до школи українознавства, спорту і хору.

Філядельфійські „Волошки" стали амбасадором українського народного танку, бо коли концерт закінчили „Гопаком", бо цей же сам бравурний танок виконали кілька годин раніше у телевізійній станції, русло ч. 12, що відома мільйонам глядачів з вибагливих програм.

Пам'яті Теофіля Цішкевича

(У першу річницю його смерти)

Людей, які віддано і жертвенно працювали для громади свого народу, після смерти вшановують пам'ятниками. Але найцiннішим пам'ятником є пам'ять у серцях друзів, приятелів та співпрацівників.

Уже рік проминає, як 11-го червня 1982 року невблаганна смерть не пощадила св. п. Теофіля Цішкевича, здавалося б, ще повного життя і активности у суспільно-громадській праці в повному розгарі для народу і його визвольної справи.

Тяжко було погодитись з вісткою, що між нами не стало одного з активних друзів, неструдженого працівника, для якого праця для України, для свого народу була першою його діяльністю.

Бувши кількарічним головою Спілки Української Молоді, а відтак виховником юнацтва, він всеціло віддався цій молодечій організації, присвятивши їй свій дорогий вільний час, бож, як він говорив, „яка молодь, така наша майбутність".

Вірний ідеям українського націоналізму, засвоєним ще з юнацьких років, він включився в ряди ООЧСУ, допомагаючи в праці Управи цієї організації у різних ділянках її життя. Покійного можна було бачити на кожному відтинку громадської праці. Бо не на словах, а на ділі була в нього праця, обов'язок і відповідальність. Він був жертвенний, готовий кожному допомогти, вирозумілий. Був він патріотом, що гаряче вірив у перемогу нашої святої правди. Ці прикмети ціхували людину велику духом, ідеєю і чином.

Уже проминає рік, тяжкий і скорботний для дружини, двох синів і невістки та середовища ОУВФ; деякі опорожнені місця, що їх займав Покійний, не легко заступити. Відійшов св. п. Теофіль до гурту тих, які вже в Божому царстві радости і щастя вимолюють кращу долю і волю українському поневоленому, але не скореному народові.

У першу річницю смерти св. п. Теофіля Цішкевича, коли 12-го червня ц.р. о 12-ій год. дня у церкві свв. Апостолів Петра і Павла буде відслужена заупокійна Служба Божа, ми знову всі спільною молитвою наших сердець занесемо перед престіл Всевишнього прохання за спокій його душі та заступництво за нашу рідну землю і народ.

Василь Мудрак

Чи знаєте...

(Продовження зі стор. 2)

сцені в 1936 році; помер у 1940 році серед почестей від совєтської влади, яка, розуміючи велетенську пропагандивну вартість театру „національного формою, а соціялістичного змістом", винагороджувала тих з українських культурних діячів, які пішли на співпрацю з нею.

Брати Тобілевичі пройшли довгий, бурхливий життєвий шлях, наснажений творчою сценічною і громадською працею. В особистих стосунках кожний з них був завжди радий успіхові другого; про талановитість, цілеспрямованість, дотепні випадки з їх життя й театральної діяльности свідчать спогади їх сучасників, яким пощастило з ними разом працювати й товаришувати.

Псевдонім Карпенко-Карий в знак пам'яті Шевченка

Коли з ініціятиви Марка Кропивницького був створений драматичний гурток, однією з перших п'єс, за порадою молодого Івана Тобілевича, який поклонявся Тарасові Шевченкові, гуртківці поставили п'єсу „Назар Стодоля".

В ній Іван Тобілевич, майбутній драматург, грав ролю Назара; його дружина Софія Тобілевич — Галю, а Марко Кропивницький — Карого.

В знак пам'яті геніяльного українського поета Іван Тобілевич дав своїм дітям імена героїв п'єси — Назарі Галя, а другу дочку назвав іменем героїні з поеми Шевченка „Невільник" Ориною.

З часом для свого псевдоніму Іван Тобілевич взяв ім'я одного з головних персонажів „Назара Стодолі" — Карого, ролю якого після Кропивницького він виконував з великою майстерністю.

Драматург, актор і... добрий палітурник

Іван Карпенко-Карий був дуже здібною, працьовитою людиною і все за що не взявся б, робив старанно і виключно добре.

Коли Ів. Карпенка-Карого судово позбавлено було права жити в Україні, він з великими труднощами дістав дозвіл відбути семирічне заслання в Новочеркаську. Час був важкий. Грошей не було, не було й заробітку. Драматург розумів, що не можна харчуватися одними думками. Треба було щось робити. Спочатку йому допомогли ковалі, а потім палітурника, до яких він упросився на роботу.

Приблизно через два місяці навчання на дверях його помешкання з'явилася вивіска: „Палітурник Іван Тобілевич. Робота виконується чисто й охайно". І поступово робота розпочалась. Один по одному приносили люди книжки в нову палітурню. Іван Карпенко-Карий заробляв від двадцяти до тридцяти карбованців на місяць.

Про улюблене своє діло — драматургію — він ніколи не забував, і після цілоденної роботи в майстерні ночами віддавався письменницькій праці.

„Ґеорґієвський кавалер"

Микола Садовський був дуже сміливою і рішучою людиною. В молоді роки під час російсько-турецької війни 1877-78 років він був у діючій армії, брав участь у боях в районі Шипки-перевалу в Болгарії, і проявив геройство і мужність, за що був нагороджений воєнським „Ґеорґієм"; своїм орденом „Святого Ґеорґія" Садовський по праву пишався і часто з гумором розповідав історію цього ордену:

— Не абиякий хрест, а вояцький, бо в бою завойований! — розповідав він — Було то під Шипкою. Хоч я з „вольноопределяющихся", а солдат (не діло себе хвалити, а скажу) вийшов з мене справжній. У бою з рук здоровенного турка прапор вирвав. Що то подіялось! З усіх боків кинулись на мене турки... Стрілянина знялась страшенна! Не знаю, не відаю, як і до своїх добрався. А прапор таки доніс. Так я і став „Ґеорґієвським кавалером"

Важкий іспит

Перший виступ актора на професійній сцені перед глядачем — це завжди важкий іспит — іспит на зрілість, майстерність, визнання, утвердження і не кожному він удається.

Навіки запам'ятав свій перший виступ і провал у п'єсі „За Німан іду" Панас Саксаганський. Щоб справити якнайкраще враження на глядачів, він виїхав на сцену на коні і почав співати: „За Німан іду, гей, коню мій, коню, заграй піді мною, дівчино, прощай!" Та доспівати спокійно до кінця не довелося. Кінь чогось злякався, підскочив і скинув бравого козака. Саксаганський не розгубився й, дивлячись на коня, закінчив свій куплет: „Дівчино, прощай!" У залі піднявся страшенний регіт. Саксаганський втік зі сцени, за ним подався і його кінь.

Панас Саксаганський і Федір Шаляпін

Гостинні виступи славетних артистів завжди є помітною подією в мистецькому житті міста.

Такою подією в Києві на весні 1902 року був приїзд на „гастролі" у оперний театр артиста Федора Шаляпіна.

Кожний театрал старається побувати на виступах „гастролерів" і почути в їх виконанні зазначені в афішах твори. Скориставшся цієї нагоди і відомий майстер сцени, артист і режисер Панас Саксаганський, тим більше, що він знав Шаляпіна і приятелював з ним. Саксаганський побував на виступах Шаляпіна і ще одного актора, розповідача і співака російських билин Івана Рябініна, й запропонував їм проїхатися човном по Дніпрі. Запрошення було прийнято. Вирушили надвечір.

— Ну що ж, — сказав Саксаганський, — ми чули ваші співи. А тепер ви послухайте наші. Ану, Федоре, починай! Пам'ятаєш, як ми колись з тобою співали наші дуети?

Шаляпін, що в 1892 році працював в українській трупі Г. Деркача, де грав у „Наталці Полтавці" ролю Петра та інші українські ролі, не поривав зв'язків з українською музичною культурою і значне місце в своєму концертовому репертуарі він давав українським пісням: „Закувала та сива зозуля", „Ой у лузі та ще при березі", „Ой, чого ти, дубе, на яр похилився" тощо, охоче розпочав дует „Де ти бродиш, моя доле". Другу партію вів Панас Саксаганський. Далі по черзі співали пісні з „Наталки Полтавки" Миколи Лисенка, „Запорожця за Дунаєм" Семена Гулака-Артемовського, потім знову удвох — народні українські пісні.

Цей спів міг розчулити будь-кого і Іван Рябінін був захоплений, зворушений.

Українська пісня та ще й у такому виконанні не може не полонити своєю красою слухачів.

Відбулися Загальні збори ОМУС-у

ГОЛОВОЮ ОБ'ЄДНАННЯ ПЕРЕОБРАНО ЄВГЕНА ЛЕВИЦЬКОГО

Філядельфія, Па.—В суботу, 28-го травня ц.р. тут в залі Спортового Осередку „Тризуб" відбулися с.ьомі Загальні збори Об'єднання Мистців Української Сцени в рамках З'їзду членів цього Об'єднання.

Загальними зборами проводила Президія у складі: Микола Кавка (Дітройт), голова; Степан Крижанівський (Ню Йорк), заступник голови; Галя Шембель (Бінгемптон) і Михайло Івасівка (Ню Йорк)—секретарі.

Серед багатьох привітів були: від Секретаріяту Культури при СКВУ за підписом д-ра Богдана Стебельського; Братства Дивізійників за підписами Ярослава Палатайка і Ярослава Лучанка, телефоном передав привіт Михайло Лялька з Торонто Привіт і подяку за участь акторів у похоронах недавно померлого Олександра Гри ната переслала вдова по ньому Емілія.

Верифікаційна комісія у складі—Володира Кавка, голова, Ярослав Климовський і Омелян Урбанський—члени, ствердила присутність й управнення до голосування.

Вичерпний протокол із попередніх Загальних зборів прочитала Галя Шембель, за який одержала довготривалі оплески, бо він і стилістично був на відповідному рівні.

Звітували: Євген Левицький, голова Управи, Володимир Варварів, скарбник, і Микола Кульчицький, секретар.

Замкнувши листу дискутантів, С.Крижанівський, який чергувався з М.Кавкою у керуванні Загальними зборами, попросив до звіту Контрольну комісію. Василь Сердюк, як її голова, в імені комісії уділив абсолютрію уступаючій Управі, при чому висловив признання за її зразкову діяльність.

Після того на пропозицію Номінаційної комісії, якою проводив Микола Кавка, запропоновано листу нової Управи ОМУС. Запропонований склад Управи Загальні збори прийняли одноголосно.

У склад нововибраної Управи ввійшли: Євген Левицький—голова (Філядельфія); Ліза Чепіль (Філядельфія); Володимир Довганюк (Торонто) і Степан Крижанівський (Ню Йорк)—заступники голови Управи; Іван Гош—секретар; Володимир Варварів—фінансовий референт; Зенон Кознарський—імпрезово-адміністраційний референт; Яр. Климовський—референт преси і публікацій (всі з Філядельфії); члени Управи: Лідія Крушельницька (Ню Йорк) Марія Левицька (Торонто), Ірина Лаврі вська (Баффало); Микола Кавка (Дітройт); Омелян Урбанський (Клівленд); Михайло Івасівка (Ню Йорк).

Контрольна комісія: Василь Сердюк (Трентон)—голова; Генза (Ню Йорк), Іван Головка (Брістоль, Па.). До Товариського суду, що його очолила Рома Прийма Богачевська (Ню Йорк) ввійшли: Андрій Ільків і Кушніренко (обидва з Торонто, Канада). При цій нагоді затверджено на голову Видавничої Спілки на дальших два роки Володимира Шашаровського, який вірить, що ще в 1983 році появиться II том книги „Наш Театр", очевидно, якщо не буде перешкод чисто технічного порядку.

Після вечері розвагову частину почав Я.Климовський своїм гумористично-сатиричним текстом. Микола Кавка з Дітройту накреслив декілька веселих театральних епі зодів. Оксана Рудакевич з гумором порадила, куди їхати на літній відпочинок. Ярослав Пінот-Рудакевич виголосив гумористичний мологі. Христина Озарків переплела гумор двома серйозними рецитаціями. Іванна Кононів наслідувала деяких колеґ, вона має хист до пародії і дружніх шаржів. „Бойкині"—це знаменита вокальна точка, що її виконали Ліза Чепіль, Юля Шашаровська і Марія Лисяк.

Лідія Крушельницька розповіла декілька комічних пригод, зв'язаних із театральними спектаклями. Володимир Довганюк виголосив монолог Ека. Розвагову частину закінчив Микола Мамай—Кавка, прочитавши декілька своїх коротко-тематичних гумористично-сатиричних текстів, поміщених в останньому числі „Листа Микити", в якому він часто друкується.

Жаль, що в Об'єднанні обмаль молодих. Було б побажаним, щоб нова Управа збільшила членство театральною молоддю, тими адептами театрального мистецтва, які своєю грою наближаються до досвідчених акторів.

Наступного дня, тобто в неділю, 29-го травня ц.р., Об'єднання Мистців Української Сцени—ОМУС влаштував вечір, присвячений визначному мистцеві української сцени Володимирові Блавацькому у тридцяті роковини його смерти.

Цей вечір відбувся в Українському Освітньо-Культурному Центрі в 6-ій год. по полудні з такою програмою; доповідь проф. д-ра Григорія Лужницького; пролог—монтаж Володимира Шашаровського з віршів поетів Богдана Антонича і Остапа Тарнавського у виконанні: Евдокії Дичко-Блавацької, Марії Карпяк, Віри Левицької, Марії Лисяк, Оксани Рудакевич, Людмили Сердюк, Марії Сухар, Єлисавети Чепіль, Івана Головки, Євгена Левицького, Ярослава Пінот-Рудакевича, Василя Сердюка.

Св. п. Володимир Блавацький

Слово перед монтажем фрагментів „Патетичної сонати"—Олег Лисяк. Монтаж фрагментів з драми Миколи Куліша „Патетична соната" виконали авториі членам ОМУС: Віра Левицька, Іван Головка, Ярослав Климовський, Зенон Кознарський, Євген Левицький, Ярослав Пінот-Рудакевич, Василь Сердюк та члени Театральної Студії молоді у Філядельфії: Надія Кічула, Тамара Комаровська, Марiянна, Марта і Оксана Михайлюківни, Володимир Добровольський, Роман Кнігницький.

Епілог—монтаж Володимира Шашаровського з віршів поета Богдана Антонича і Остапа Тарнавського, що його виконали ті самі артисти, що виконували Пролог. Режисер—Володимир Шашаровський. Супровідна музика: „Патетична соната" Бетговена, фортепіяно—Оксана Михайлюк.

Програма цієї імпрези нагадувала стиль Блавацького, почавши від сценічного оформлення (живі квіти, відповідне освітлення, станки, розташування акторів) до піднесеного, натхненного слова,включно до вечірнього одягу. Численно зібрана публіка захоплено оплескувала кожну точку програми цього небувалого вечора.

„Совєти"...

(Продовження зі стор. 2)

вкладається в систему, та зачинає переконувати себе, що все ж таки краще плисти зі струєю, чим проти неї. Тим паче, що бачить як безпощадно розправляється режим із тими, які бунтуються. І так ця клята ідеологія робить людину невороґом системи, яка її нищить, а навіть включає її в шеренги тих, що розбудовують її.

І так ідеологія стає для совєтського режиму не то обтяженням, а радше знаряддям досягнень, і то не тільки у нутрі, але і в зовнішньому світі. Є багато невдоволених в Азії, Африці, Південній Америці. Совєти тільки використовують існуючі революційні тенденції в Нікарагуа, Сан Сальвадорі, в Південному Ємені, Етіопії, чи В'єтнамі і в інших країнах, бо народи ці самі сприймають російський зразок комунізму як альтернативу для нестерпимої для них дійсности. Москва несе ідею. І хоч як осоружна ця ідея, для тих які її розуміють, або діяння її досвідчили на собі, все ж ця ідея розноситься по світі. Шириться по світі, бо, на жаль, західний світ не протиставив їй змістовнішої протидеї. Міражі добробуту і матеріяльних достач не вистачають.

І так, совєти мають у своїй диявольській ідеології зброю сильнішу й ефективнішу від їхніх ракет типу СС-18 і СС-20! Існувала друга чортівська ідеологія, яка заморочила була уми німців, може сильніше чим комуністична росіян, але перша при видатній допомозі капіталістичного короткозорого світу, змела її з лиця землі. Ми ж на зразках другої створили свою тоталітаристичну ідеологію. На жаль, ми з тим спізнились, як в усьому, на якого чверть сторіччя. Коли б ми мали були у 1917-1918 роках таке політичне підгрунтя, яке збудилось у Галичині під керівництвом старої УВО-ОУН, і хай би вже таких одчайдушних командирів, як ці УПА, і не розуміли тоді і дискутували, а тільки слухали приказів і били, той тоталітаристичний ідеологічний напрямок, мабуть, приніс би нам був тоді успіх і перемогу.

Але нагода минула. Ворожа нам тоталітарна ідеологія перемогла, а її ниніші удари у формі культурного імперіялізму для нас смертельні. Автор статті цитованої в наголовку звертає увагу не тільки американцям, але і цілому світові, на жахливий потенціял московського ідеологізму. Нам конечно треба готовитись дуже серйозно до боротьби з московським культурним імперіялізмом, бо культурний імперіялізм грізніший і важче з ним змагатись, чим із територіяльним імперіялізмом. Цей імперіялізм спрямований на завоювання душ народу, а душі відвойовувати дуже важко.

Ми, на жаль, як досі, не випрацювали метод боротьби з тою формою завоювання. Ми бомбардуємо Москву бойовою фразеологією в нашій пресі, побренькуємо іноді заржавілими від невжитку сорок років шаблями, і до таких гротескових метод обмежуємо нашу „боротьбу" з тим грізним ворогом.

У нашій же масі плекаємо ще принципи „доброго" тоталітаризму в противагу до „злого" московського, і з тих позицій надіємось виграти. Продовжуємо величати методи боротьби, які не виправдались сорок років тому, і не пристосовані до дійсности епохи. Правда, ця ідеологія дала нам змогу змобілізувати еміграційні маси, які благоденствують закоханні ідеологічними фразами. Всякий ідеологізм має то до себе, що звільнює одиницю від мислення і турбот за майбутнє, бо десь існує „провід", який мислить за мене і бере відповідальність за рішення. А я, „карний" член, маю обмежитись тільки до послуху...

Соттер звертає увагу на те, що ворог Америки, а це більше клятий ворог, діє дуже інтелектуально рафінованими методами. Там є плянування, передбачування, проєкції. Уся турбота американців є напродукувати більше і більше акуратних ракет. Ми теж збираємо фонди на якісь неокреслені воєнні приготування. А ворог тим часом просякає єхидними методами щораз глибше і глибше і намагається перемінити нашу батьківщину у духову провінцію імперії та поширити свої впливи на весь світ, не вистрілювши одної ракети...

Ідеологізм працює без сумніву, як нині, в користь Кремля. Наш ідеологізм, практикований на еміграції у вільному світі — неприда́тний антик. У нас мусить узяти верх інтелектуальний підхід до нашого визвольного діла. Пора покласти кінець інтелектуальному примітивізмові, який серед нас так розпанoшився і нас заливає.

Дітройт...

(Закінчення зі стор. 1)

ховного суду стейту Мишиген, колишній губернатор Меннен Дж. Вілліямс.

У Ветеранс Меморіял залі відбудеться голодова трапеза (хліб і вода). Головну промову виголосить Денис Гертель, стейтовий конгресмен, та д-р Фред Дорс, професор Вейн університету, знавець східньо-европейських справ. В часі трапези співатиме Капеля Українських Бандуристів ім. Тараса Шевченка.

Громадський Комітет закликає все українське громадянство до масової участи в маніфестації.

Заключною імпрезою відзначення 50-их роковин штучного голоду буде меморіяльний концерт, програму якого з відповідним до події репертуаром виконає Капеля Українських Бандуристів у неділю, 25-го вересня ц.р., у залі Фіцджеральд школи у Воррені. Миш.